

Praha dne 10. ledna 2019
Č. j.: MZP/2018/710/8565
Vyřizuje: Ing. Benková
Tel.: 267 122 486
E-mail: Barbora.Benkova@mzp.cz

Ředitelství silnic a dálnic ČR
Odbor koncepce a technické přípravy
Čerčanská 2023/12
140 00 Praha 4

Věc: Stanovisko MŽP k potřebě posouzení návrhu obsahu Aktualizace Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje z hlediska vlivů na životní prostředí

Oprávněný investor, Ředitelství silnic a dálnic ČR, požádal v rámci zkráceného postupu pořizování Aktualizace Zásad územního rozvoje Královéhradeckého kraje (dále také „AZÚR KHK“) dle ustanovení § 42a zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“) Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“) o vydání stanoviska podle ustanovení § 42a odst. 2 písm. e) stavebního zákona, zda má být návrh obsahu AZÚR KHK posouzen z hlediska jeho vlivů na životní prostředí.

Návrh obsahu AZÚR KHK se týká změny vymezení koridoru DS11 pro veřejně prospěšnou stavbu (dále také „VPS“) přeložky silnice I/36 Holice – Čestice. Ve stávající územně plánovací dokumentaci (dále jen „ÚPD“) je daný koridor vymezen dle původně prověřované varianty A záměru „Silnice I/36 v úseku Holice – Čestice“. Oprávněným investorem předložená nová varianta „Severní obchvat Borohrádku“ částečně vychází z varianty B záměru „Silnice I/36 v úseku Holice – Čestice“, která však byla dle stanoviska EIA Krajského úřadu Královéhradeckého kraje k danému záměru hodnocena jako méně vhodná z hlediska vlivů na životní prostředí. Ačkoli nová varianta některé negativně hodnocené jevy eliminuje, zůstává zde negativní vliv většího plošného rozsahu koridoru do evropsky významné lokality (dále také „EVL“) oproti variantě A a také umístění do lokalit dosud nezasažených stavbou takového rozsahu a hloučností. Vymezení koridoru „Severního obchvatu Borohrádku“ je předpokládáno v délce přibližně 2,37 km a v šíři 300 m.

Oprávněný investor předložil MŽP pro vydání požadovaného stanoviska následující podklady:

- Stanovisko Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, jako příslušného orgánu ochrany přírody z hlediska možného významného vlivu na lokality soustavy NATURA 2000 dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) se závěrem, že na základě předložených podkladů nelze vyloučit významný vliv severozápadního obchvatu Borohrádku na EVL Orlice a Labe se všemi důsledky dle ustanovení § 45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny,
- zákres situace severozápadního obchvatu Borohrádku v měřítku 1 : 5 000,
- stručný popis návrhu obsahu AZÚR KHK a důvod jeho pořízení.

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující:

MŽP dle ustanovení § 42a odst. 2 písm. e) stavebního zákona a postupem podle ustanovení § 10i odst. 2 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) vydává na základě Vaší žádosti následující stanovisko:

Na základě obdržených podkladů s přihlédnutím ke kritériím přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, a to zejména k předmětu změny koncepce, charakteristice dotčeného území a stanovisku příslušného orgánu ochrany přírody, MŽP požaduje posouzení návrhu obsahu AZÚR KHK z hlediska vlivů na životní prostředí a zároveň stanovuje níže uvedené podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení vlivů zmiňované AZÚR KHK na životní prostředí a na lokality soustavy NATURA 2000. Návrh obsahu AZÚR KHK může mít významný vliv na životní prostředí, a proto je nezbytné provést jeho posouzení jak z hlediska vlivů na životní prostředí, a to v plném rozsahu dle přílohy stavebního zákona, tak z hlediska vlivů na předměty ochrany a celistvost evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí (dále také „PO“).

Odůvodnění:

Porovnání s kritérii pro zjišťovací řízení podle přílohy č. 8 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí:

1. Obsah koncepce, zejména s ohledem na:

a. účelnost stanovených variant řešení k dosažení sledovaných cílů koncepce – Návrh obsahu AZÚR KHK obsahuje invariantní řešení severního obchvatu Borohrádku. Tato varianta byla prověřena a doporučena technicko-ekonomickou studií „Přeložka silnice I/36 Holice – Čestice“ (Valbek s.r.o., 09/2018). Její akceptovatelnost bude dále zhodnocena v procesu strategického posuzování vlivů na životní prostředí dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a v procesu posouzení vlivu koncepce na předměty ochrany a celistvost EVL nebo PO dle zákona o ochraně přírody a krajiny.

b. míru, v jaké koncepci stanoví rámec pro záměry a jiné činnosti, a to buď vzhledem k jejich umístění, povaze, velikosti a provozním podmínkám nebo z hlediska požadavků na přírodní zdroje – Změna vymezení koridoru DS11 prostřednictvím severního obchvatu Borohrádku, který bude realizován na základě předmětné AZÚR KHK, stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů dle přílohy č. 1 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí (silniční koridor pro výstavbu uvedeného obchvatu).

c. míru, v jaké ovlivňuje jiné koncepce – AZÚR KHK bude mít vztah především k dokumentům na regionální úrovni (územní plán obce Borohrádek, koncepce týkající se

dopravní či technické infrastruktury). V rámci zpracování AZÚR KHK bude také prověřen soulad s republikovými prioritami vymezenými v Politice územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1.

d. význam koncepce pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejné zdraví, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje – Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje mají jakožto ÚPD významný potenciál pro začlenění požadavků na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví. Dle výše zmíněné technicko-ekonomické studie může severní obchvat Borohrádku zmírnit nepříznivé vlivy koridoru DS11 na zástavbu v obci. Především z důvodu přímého zásahu severního obchvatu Borohrádku do EVL Orlice a Labe je nutné a zároveň více než přínosné posoudit vlivy předmětné AZÚR KHK na životní prostředí a lokality soustavy NATURA 2000.

e. vliv koncepce na udržitelný rozvoj dotčeného území (včetně sociálně-ekonomických aspektů) – Změna vymezení koridoru DS11 prostřednictvím severního obchvatu Borohrádku může přispět především ke zmírnění vlivů na zástavbu v obci (na plochy bydlení i rekreace) a na veřejné zdraví a může zajistit také větší bezpečnost obyvatel obce. Obchvat tedy může určitým způsobem přispět k udržitelnému rozvoji území. Zda předmětná AZÚR KHK přispívá k vyváženému vztahu všech územních podmínek, bude předmětem vyhodnocení vlivů dané AZÚR KHK na udržitelný rozvoj území.

f. problémy životního prostředí a veřejného zdraví, které jsou závažné pro koncepci – Ve stávající ÚPD je koridor DS11 veden skrz obec Borohrádek, přičemž by zcela jistě došlo k negativnímu ovlivnění obyvatel a obytné zástavby a zhoršení bezpečnostní situace v obci. Realizací předmětné AZÚR KHK může dojít především k významnému ovlivnění předmětu ochrany a celistvosti EVL Orlice a Labe (většímu než u stávající trasy koridoru DS11) a lze předpokládat i negativní ovlivnění Přírodního parku Orlice, Přírodní památky Orlice a prvků územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) v dotčeném území.

g. význam koncepce pro implementaci požadavků vyplývajících z právních předpisů Evropského společenství týkajících se životního prostředí a veřejného zdraví – Vzhledem k tomu, že předkládanou AZÚR KHK může dojít k významnému ovlivnění lokality soustavy NATURA 2000 (EVL Orlice a Labe), je nutné plně respektovat Směrnici Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, která přispívá k ochraně biodiverzity na území Evropské unie, resp. zákon o ochraně přírody a krajiny.

2. Charakteristika vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví a charakteristika dotčeného území, zejména s ohledem na:

a. pravděpodobnost, dobu trvání, četnost a vratnost vlivu – V rámci návrhu AZÚR KHK lze předpokládat vlivy trvalé a nevratné, zejména z hlediska zásahů do EVL Orlice a Labe,

Přírodního parku Orlice, Přírodní památky Orlice a záboru pozemků určených k plnění funkce lesa (dále jen „PUPFL“).

b. kumulativní a synergickou povahu vlivu – Na základě charakteru obsahu AZÚR KHK nelze potenciální kumulativní a synergické vlivy s jinými záměry vyloučit. Je tedy nezbytné vyhodnotit kumulativní a synergické vlivy a stanovit případná opatření k předcházení, vyloučení či snížení zjištěných kumulativních a synergických vlivů.

c. přeshraniční povahu vlivu – V souvislosti se změnou vymezení koridoru DS11 prostřednictvím severního obchvatu Borohrádku nejsou předpokládány vlivy přesahující hranice České republiky.

d. rizika pro životní prostředí a veřejné zdraví vyplývající z provedení koncepce (např. při přírodních katastrofách, haváriích) – V této fázi nelze s jistotou konstatovat, zda z provádění koncepce vyplynou rizika pro životní prostředí a veřejné zdraví při přírodních katastrofách či haváriích.

e. závažnost a rozsah vlivu (velikost území a počet obyvatel, který by mohl být pravděpodobně zasažen) – Změnou vymezení koridoru DS11 prostřednictvím severního obchvatu Borohrádku bude zasaženo podstatně méně obyvatel než při jeho stávajícím vedení skrz obec. Předmětná AZÚR KHK pravděpodobně nebude mít závažné vlivy na obyvatelstvo. Z hlediska velikosti zasaženého území nepředstavuje změna vymezení koridoru DS11 prostřednictvím severního obchvatu Borohrádku změnu velkého rozsahu.

f. důležitost a zranitelnost oblasti, která by mohla být zasažena, s ohledem na:

i. zvláštní přírodní charakteristiku nebo kulturní dědictví – V dotčeném území se nachází lokalita soustavy NATURA 2000 – EVL Orlice a Labe, která zahrnuje významnou část toku Tiché Orlice, dále Divoké Orlice a Orlice i část toku Labe s přírodě blízkými či přírodními částmi niv všech jmenovaných toků. V dotčeném území se nachází také Přírodní park Orlice, Přírodní památka Orlice a prvky ÚSES (především lokální biocentra). Vzhledem k charakteru návrhu obsahu AZÚR KHK nelze vyloučit negativní vlivy na tato chráněná území.

ii. hustotu obyvatel, osídlení a míru urbanizace – Vzhledem k charakteru návrhu obsahu AZÚR KHK a změně vymezení koridoru DS11 nejsou předpokládány významné negativní vlivy. Severní obchvat Borohrádku má naopak za cíl vlivy na zástavbu v obci snížit.

iii. překročení norem kvality životního prostředí nebo mezních hodnot – S rozvojem dopravní infrastruktury je obecně předpokládáno větší zatížení negativními vlivy. Z tohoto důvodu je nutné posoudit realizaci severního obchvatu Borohrádku zejména v souvislosti se stanovenými mezními hodnotami imisních limitů pro ochranu lidského zdraví v dotčeném území.

iv. kvalitu půdy a intenzitu jejího využívání – Z hlediska vlivů na půdu lze prováděním AZÚR KHK předpokládat především negativní vlivy v podobě záborů PUPFL a zemědělského půdního fondu (dále jen „ZPF“).

v. dopady změny klimatu – V této fázi není předpokládáno negativní ovlivnění (mikro)klimatu v dotčeném území.

g. dopad na oblasti nebo krajiny s uznávaným statusem ochrany na národní, komunitární nebo mezinárodní úrovni – Severní obchvat Borohrádku přímo zasáhne do EVL Orlice a Labe (příslušný orgán ochrany přírody nevyloučil významný vliv na lokality soustavy NATURA 2000) a může ovlivnit i Přírodní park Orlice, Přírodní památku Orlice a prvky ÚSES.

3. Předpokládaný přínos posouzení koncepce ve vztahu k posouzení jiných koncepcí zpracovávaných na odlišných úrovních v téže oblasti – Přínos posouzení vlivů AZÚR KHK je považován za významný především z důvodu zajištění environmentální integrity a prevence závažných či nevratných poškození životního prostředí a lidského zdraví. Jelikož lze u změny vymezení koridoru DS11 předpokládat větší zásahy do životního prostředí, zejména pak do EVL Orlice a Labe, je posouzení vlivů AZÚR KHK na lokality soustavy NATURA 2000, životní prostředí a veřejné zdraví nezbytné.

MŽP jako dotčený orgán při pořizování zásad územního rozvoje v souladu s § 10i odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí stanoví níže uvedené podrobnější požadavky na obsah a rozsah vyhodnocení vlivů návrhu AZÚR KHK na životní prostředí. Obecně však platí ta zásada, že MŽP požaduje zpracovat vyhodnocení vlivů AZÚR KHK na životní prostředí dle přílohy stavebního zákona a v takové podrobnosti, jaká odpovídá měřítku zpracování předložené aktualizace.

Při zpracovávání vyhodnocení vlivů návrhu AZÚR KHK na životní prostředí je možné vycházet z „Metodického doporučení pro vyhodnocení vlivů PÚR ČR a ZÚR na životní prostředí“ zveřejněného ve Věstníku MŽP (ročník XV – únor 2015 – částka 2).

1. U navrhovaného koridoru požadujeme jednotlivě vyhodnotit jeho vliv na všechny složky životního prostředí a veřejné zdraví. Posuzují se vlivy na veřejné zdraví (s důrazem na hluk) a životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy a rostliny (zejména vlivy AZÚR KHK na fragmentaci krajiny; střety s migračními trasami živočichů a zachování migrační propustnosti), ekosystémy, biologickou rozmanitost, půdu, vodu, ovzduší, klima, krajinu, krajinný ráz, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní dědictví, a jejich vzájemné působení a souvislosti.
2. Požadujeme, aby posuzovatel v rámci vyhodnocení vlivů AZÚR KHK na životní prostředí vypracoval závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska MŽP k návrhu AZÚR KHK s uvedením zejména jasných výroků, zda lze z hlediska negativních vlivů na životní

prostředí s aktualizací AZÚR KHK jako celkem souhlasit nebo souhlasit s podmínkami a požadavky včetně jejich upřesnění, anebo nesouhlasit.

3. V rámci vyhodnocení vlivů na životní prostředí AZÚR KHK požadujeme provést vyhodnocení kumulativních a synergických vlivů. Vyhodnocení těchto vlivů na životní prostředí je třeba zpracovat jak na úrovni konkrétního navrženého koridoru, tak i s ohledem na širší vztahy a vazby a v souvislosti se stavem v území a záměry v území schválenými k realizaci či záměry uvažovanými (rozsudek NSS 4 AOS 1/2013 – 133). Tam, kde budou zjištěny potenciální negativní kumulativní nebo synergické vlivy, je nutné navrhnout kompenzační opatření a případný monitoring těchto potenciálních vlivů. Je také nezbytné upozornit na rozsudek NSS 1 AOS 7/2011 – 526, kterým byly zrušeny Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje.
4. Požadujeme vyhodnotit vliv AZÚR KHK na lokality soustavy NATURA 2000. Je nezbytné vyhodnotit, zda realizací AZÚR KHK nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany lokalit soustavy NATURA 2000 (EVL Orlice a Labe). V rámci posouzení vlivů na EVL a PO požadujeme navrhnout opatření k předcházení, vyloučení nebo snížení negativních vlivů na lokality soustavu NATURA 2000 (vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny).
5. Požadujeme vyhodnotit vlivy AZÚR KHK z hlediska obecné ochrany přírody a krajiny, zejména se zaměřením na možné vlivy na ÚSES, významné krajinné prvky a krajinný ráz.
6. Požadujeme vyhodnotit vliv AZÚR KHK na ZCHÚ, je nezbytné vyhodnotit, zda realizací AZÚR KHK nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany soustavy ZCHÚ (Přírodní památka Orlice). V rámci vyhodnocení požadujeme navrhnout opatření k předcházení, vyloučení nebo snížení negativních vlivů na ZCHÚ a opatření zajišťující migrační propustnost území pro živočichy.
7. Požadujeme posoudit vlivy navrhovaného koridoru na podzemní a povrchové vody, ochranná pásma vodních zdrojů, změnu vodního režimu krajiny, odtokové poměry a možné vlivy na zachování či obnovení přirozené akumulace niv. Vyhodnotit vliv severního obchvatu Borohrádku na dotčené vodní útvary a vyhodnotit, zda je vyloučena možnost zhoršení stavu či potenciálu nebo nedosažení dobrého stavu či potenciálu dotčených vodních útvarů v důsledku realizace severního obchvatu Borohrádku.
8. Požadujeme vyhodnotit vliv AZÚR KHK na ZPF, a to především ve vztahu k velikosti záborů zemědělské půdy a také záborům nejkvalitnější půdy v I. a II. třídě ochrany, případně požadujeme uvést opatření proti těmto negativním vlivům. Požadujeme zaměřit se na posouzení nutnosti odejmutí ploch ZPF, snížení velikosti záborů na minimum a posouzení veřejného zájmu, který výrazně převažuje nad zájmem ochrany ZPF.

Dále požadujeme podrobně vyhodnotit vliv AZÚR KHK z hlediska záboru a zásahů do PUPFL, především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.

9. Požadujeme vyhodnotit vliv předmětné AZÚR KHK na kvalitu ovzduší, zejména v obytné zástavbě a navrhnout taková opatření v podrobnosti zásad územního rozvoje, která zajistí, že realizací severního obchvatu Borohrádku nedojde ke zhoršení imisní zátěže v jiných osídlených lokalitách oproti stávajícímu stavu.
10. Požadujeme vyhodnotit, zda návrh AZÚR KHK naplňuje cíle národních a regionálních koncepčních dokumentů, např. Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR, Aktualizace Státní politiky životního prostředí ČR 2012 – 2020, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2016 – 2025, Program zlepšování kvality ovzduší zóna Severovýchod - CZ05, Politika územního rozvoje České republiky, ve znění Aktualizace č. 1.
11. Požadavky uvedené v tomto stanovisku je nezbytné ve vyhodnocení vlivů AZÚR KHK na životní prostředí a veřejné zdraví relevantně vypořádat a náležitě odůvodnit i s odkazem na příslušnou kapitolu (resp. čísla stran).

Jelikož příslušný orgán ochrany přírody nevyločil ve svém stanovisku dle ustanovení § 45i odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny významný vliv AZÚR KHK na lokality soustavy NATURA 2000, musí být AZÚR KHK předmětem posouzení podle § 45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny a jeho prováděcího předpisu (vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na EVL a PO a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny).

Nevyloučí-li výsledek posouzení podle ustanovení § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny významný negativní vliv koncepce na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí pořizovatel respektovat ustanovení § 45i odst. 2, odst. 8 až odst. 12 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Mgr. Evžen Doležal
ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence
podepsáno elektronicky